

Nr 256.

Av herrar **Henriksson** och **Holmström**, om restitution av tull för vissa importerade partier sockerbeter och cikorierötter.

I två likalydande motioner, väckta 1944, den ena inom första kammaren (I: 55) och den andra inom andra kammaren (II: 105), hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att tull för de partier sockerbeter och cikorierötter, som enligt en motionerna bifogad förteckning importerats och tullbehandlats efter tulltaxenummer 140, skall utgå efter tulltaxenummer 46 samt att för högt betalad tull med 15 kronor per 100 kilogram skall restitueras till varuägarna.

Såsom skäl för motionerna framhölls bl. a., att regeringsrätten den 10 juli 1942 förklarar, att ifrågavarande varor skulle tulltaxeras efter tulltaxenummer 140, men sedermera med anledning av nya besvär av vissa varuägare genom utslag den 20 januari 1943 förklarar tulltaxeringen böra ske efter tulltaxenummer 46. Åtskilliga importörer hade utgått från att Kungl. Maj:ts förstnämnda utslag vore prejudicerande, med anledning varav de underlätit att överklaga generaltullstyrelsens beslut i liknande fall. Härigenom hade de försuttit möjligheten att i vanlig ordning erhålla den restitution, som de enligt regeringsrättens sistnämnda utslag den 20 januari 1943 varit berättigade till.

Över motionen avgav generaltullstyrelsen ett den 26 april 1944 dagtecknat yttrande, vilket fogades som bilaga till statsutskottets utlåtande nr 186.

I statsutskottets nämnda utlåtande anfördes bl. a. följande:

»Om skurna och torkade sockerbeter och cikorierötter skola tullbehandlas såsom kaffesurrogat eller ej, är enligt vad utskottet inhämtat beroende på hur starkt rostad varan är. Frågan om tulltaxeringen av de i motionerna omnämnda varupartierna kan alltså icke behandlas så enhetligt som motionärerna utgått från. I stället bör såsom generaltullstyrelsen framhållit en eventuell restitution av tull föregås av en prövning av varje parti i den mån ej tillräckliga upplysningar om varans beskaffenhet på annat sätt äro tillgängliga. Utan tvivel föreligga numera i de flesta fall stora svårigheter att åstadkomma den för en sådan restitution erforderliga utredningen.

I frågan, om restitution bör beviljas, vill utskottet understryka, att regeringsrättens ovannämnda utslag den 10 juni 1942 och den 20 januari 1943 avsågo olika varupartier. Det är ingalunda givet att regeringsrättens sistnämnda beslut innebär ändrat ställningstagande till frågan om tullbehandlingen av ifrågavarande slag av varor. De partier, vilka då voro föremål för prövning, kunna nämligen ha varit av annan beskaffenhet än de partier, vilkas tulltaxering prövats den 10 juni 1942. Det måste alltså vid bedömningen av frågan om tullrestitution förutsättas, att utgången i de besvärmål, vilka av-

dömdes den 10 juni 1942, blivit densamma även om utslagen fallit först senare, vid samma tidpunkt som utslagen i de besvärsmål, vilka avdömdes den 20 januari 1943. Av denna anledning kan utskottet icke tillstyrka restitution av tull för sådana varupartier, vilkas tulltaxering varit föremål för regeringsrättens prövning.

Av generaltullstyrelsens yttrande framgår emellertid, att regeringsrättens sistnämnda utslag hade till följd, att tullmyndigheterna ändrade sin praxis vid tullbehandlingen av till kaffesurrogat avsedda sockerbeter och cikorierötter. Av praktiska skäl äro dessa myndigheter i behov av att i stor utsträckning kunna fullgöra tulltaxeringen efter generella grunder, och nödvändigheten av ändrad praxis efter regeringsrättens senare utslag kan ha berott på att myndigheterna dragit för långt gående och stränga slutsatser av de utslag som regeringsrätten fällde den 10 juni 1942. Det bör i detta sammanhang omnämnas, att importörerna efter de första erfarenheterna om tullbehandlingen av ifrågasvarande varuslag torde ha lämnat sina leverantörer direktiv rörande graden av rostning av för import till Sverige avsedda partier och att tulltaxeringen i anledning härav icke numera i allmänhet torde giva anledning till tvekan.

Även om alltså tullmyndigheternas praxis beträffande förtullningen av skurna och torkade sockerbeter ävensom cikorierot ändrats i anledning av regeringsrättens utslag den 20 januari 1943, stod det dock varuägarna öppet att genom besvär över deras beslut draga frågan om förtullningen under regeringsrättens prövning. Den omständigheten att de, såsom motionärerna göra gällande, ansågo regeringsrättens utslag den 10 juni 1942 prejudicerande för tullbehandlingen av till kaffesurrogat avsedda sockerbeter och cikorierötter överhuvud, utgör enligt utskottets mening icke tillräckligt skäl för att erlagd tull skall restitueras efter beslut av riksdagen.»

Utskottet hemställde under åberopande av vad sålunda anförts, att motionerna icke måtte bifallas av riksdagen.

Mot utskottets hemställan anmäldes reservation av tre av utskottets ledamöter.

Vid ärendets behandling i riksdagen utvecklades motionärernas synpunkter på frågan närmare av motionärerna och reservanterna (se första kammarens prot. 1944 nr 24 s. 113 ff. samt andra kammarens prot. 1944 nr 24, s. 93 ff.

Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Vi tillåta oss hänvisa till riksdagens handlingar i ovannämnda ärende.

Enligt vår uppfattning ha de faktiska omständigheterna i detta ärende icke tillräckligt beaktats vid ärendets behandling av förra årets riksdag. Härtill kommer, att senare framkommit ytterligare material, som giver stöd för motionärernas vid 1944 års riksdag framförda uppfattning. Vi tillåta oss därför hemställa, att riksdagen ville taga detta ärende under förnyat övervägande.

Till utveckling av vårt yrkande få vi, utöver vad som framkommit under 1944 års riksdag, anföra följande:

1. Av de partier sockerbeter och cikorierötter, som åsyftades i förra årets motioner, har intet parti före införseln till Sverige undergått sådan behandling, att varorna i fråga skulle kunna användas såsom kaffesurrogat. I leveran-

törlandet (Danmark) har endast en torkning av varan ägt rum i syfte att nedbringa vattenhalten däri. Detta hade bestyrkts såväl av till generaltullstyrelsen tidigare inlämnade intyg från de danska leverantörerna som av till förra årets statsutskott överlämnat intyg. Vi hänvisa till dessa intyg, vilka samtliga torde finnas i statsutskottets handlingar från förra året.

För att kunna användas såsom kaffesurrogat erfordras emellertid, att varan utöver torkningen även underkastas *rostning*. Torkningen, som sker vid relativt låg temperatur, lägre än 100° i själva betorna, har till ändamål att, utan att förändra torrsubstansen, borttaga en del av det vatten, som vid upptagningen av betorna finnes i dessa. Den äger rum i speciella torkningsanläggningar, belägna i de betproducerande distrikten. Rostningen däremot, som är nödvändig för att varan skall kunna användas såsom kaffesurrogat och vilken procedur äger rum i Sverige, har till ändamål att förändra torrsubstansens kemiska sammansättning och sker genom att betorna upphettas i speciella rostmaskiner till inemot 175°. Först härefter kan varan användas såsom kaffesurrogat. Anledningen till att en icke fackman ej alltid kan hålla isär de båda begreppen torkade och rostade betor är att färgen vilseleder honom. För hårt torkade betor få nämligen genom svedning en mörk färg, som gör, att de vid yttlig besiktning kunna förväxlas med rostade betor.

2. Att tullanstalterna icke tillräckligt beaktat skillnaden mellan de nyssnämnda vitt skilda processerna framgår av att i flera fall samma parti sockerbetor förtullats dels enligt tulltaxenummer 140 såsom kaffesurrogat och dels enligt tulltaxenummer 46 såsom sockerbetor eller cikorierot. Officiella handlingar till bestyrkande härav komma vi att överlämna till vederbörande utskott.

Under åberopande av vad ovan anförts ävensom vad vid ärendets behandling förekommit vid 1944 års lagtima riksdag hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att tull för de partier sockerbetor respektive cikorierötter, som omnämns i generaltullstyrelsens ovannämnda yttrande av den 26 april 1944, skall, i den mån visas, att varan icke före införseln undergått sådan behandling, att den kan användas såsom kaffesurrogat och ej utan rostning använts som kaffesurrogat, utgå efter tulltaxenummer 46 med allenast kr. 5:— per 100 kg samt

att för högt betalad tull med kr. 15:— per 100 kg skall restitueras till varuägarna.

Stockholm den 22 januari 1945.

Torsten Henriksson.

Nils Holmström.
